

26 februari 2002

OPENINGSREDE
VAN VOORZITTER V. GISCARD d'ESTAING
VOOR DE CONVENTIE OVER DE TOEKOMST VAN EUROPA

Een woord van dank aan de voorzitter van de Raad (omdat hij de Conventie in het leven heeft geroepen)

aan de voorzitter van het Europees Parlement (voor zijn gastvrijheid en voor het contact met de kiezers van de enige gekozen Europese instelling)

aan de voorzitter van de Commissie (voor zijn bereidheid ons te inspireren en de ervaring van zijn instelling met ons te delen).

Mesdames, Messieurs,

Ladies and Gentlemen,

Meine Damen und Herren,

Signore e Signori (IT)

Señoras y Señores (ES)

Dames en heren (NL)

Mine damer og herrer (DK)

Κυρίες και Κύριοι (GR)

Minhas Senhoras e Meus Senhores (PT)

Hyvät naiset ja herrat (FI)

Mina damer och herrar (SV)

Szanowni Państwo (PL)

U bent de leden van de Conventie over de toekomst van Europa.

U bent de leden van de Conventie van Europa.

In die hoedanigheid beschikt u over het vermogen waarover elk politiek orgaan beschikt: te slagen of te mislukken.

Aan de ene kant, de gapende afgrond van de mislukking. Aan de andere, de smalle weg naar het succes.

Indien wij mislukken, dragen wij bij tot de huidige verwarring rond het Europese project, waarvan wij weten dat het na de uitbreiding niet bij machte zal zijn voor ons continent een doeltreffend en voor het publiek begrijpelijk bestuursstelsel te bieden. Wat de afgelopen vijftig jaar is opgebouwd, zou zijn natuurlijke grens bereiken en bedreigd worden door ontwrichting.

Indien wij slagen, dat wil zeggen indien wij een akkoord bereiken over een voorstel voor een concept van de Europese Unie dat is aangepast aan zowel de continentale dimensie als aan de eisen van de XXIe eeuw, een concept dat ons continent eenheid brengt maar recht doet aan zijn verscheidenheid, dan kunt u uiteengaan en naar huis terugkeren - ongeacht of u Italiaans Europeaan, Anglo-Europeaan, Pools-Europeaan of een van de andere Europeanen bent - met het gevoel een bescheiden maar doeltreffende bijdrage te hebben geleverd aan een nieuw hoofdstuk in de geschiedenis van Europa.

*
*   *

Als inleiding bij deze Conventie zou ik u willen zeggen hoe essentieel ons werk is voor Europa en zelfs voor de wereld; maar ook hoe moeilijk onze taak is, want wij zullen de dynamiek van een beweging van staten en mensen moeten paren aan een grote gestrengheid in gedachte en methode; ik zou willen besluiten met een oproep tot enthousiasme, een oproep aan u, de leden van de conventie, aan de leiders van de lidstaten en de kandidaat-lidstaten, en aan alle burgers van Europa, van de oudsten, die hebben geleden onder de wrede conflicten van het verleden, tot de jongsten, die dromen dat zich voor hen in Europa een grote ruimte van vrijheid en kansen zal ontfouwen.

*
*   *

De Europese Raad had het belang van onze werkzaamheden niet beter kunnen onderstrepen dan door voor de Conventie waarvan u lid bent, zo een indrukwekkende groep mensen bijeen te brengen.

Deze groep van 105 leden is opgewassen tegen de uitdaging waarvoor wij staan:

- de Conventie zal gebruik maken van de diensten van twee prominente vice-voorzitters, de heren Giuliano Amato en Jean-Luc Dehaene, die de hoogste verantwoordelijkheden bekleed hebben in twee landen die aan de wieg hebben gestaan van Europa;

- de aanwezigheid, onder de vertegenwoordigers van het Europees Parlement, de nationale parlementen en de regeringen, van eminente persoonlijkheden die hun gedachten hebben laten gaan over de grondslagen van het Europees debat, zal borg staan voor de kwaliteit van de dialoog die zij zullen voeren met hun nationale instanties, voor wie zij als onmisbare woordvoerder zullen fungeren;
- in dit verband wil ik een welgemeend woord van dank uitspreken aan de instanties die positief op mijn verzoek hebben gereageerd en vrouwen als hun vertegenwoordigers hebben aangewezen;
- wat de twee vertegenwoordigers van de Commissie betreft, zij zullen ons bijstaan met hun grote deskundigheid en hun praktische kennis van het communautaire Europa;
- dankzij de sterke vertegenwoordiging van de kandidaat-lidstaten, met 39 leden, zal de Conventie nauwkeurig kennis kunnen nemen van hun aspiraties en de rol die zij in Europa wensen te spelen;
- het secretariaat-generaal van de Conventie zal worden verzorgd door een diplomaat van hoog niveau, die ervaring heeft opgedaan met de Europese instellingen. Ik dank de Britse regering voor haar hulp bij de aanwijzing.

Het kleine team van het secretariaat-generaal tenslotte, zal, jong en talentvol als het is - maar uitsluitend geselecteerd op grond van merites -, naar mijn stellige overtuiging fungeren als de uiterst briljante "think tank" van het grote Europese avontuur en bijdragen tot een coherente en methodische aanpak.

o
o   o

De Conventie vindt haar plaats in het continuüm van een rijke en vruchtbare Europese geschiedenis.

Sinds Jean Monnet, Konrad Adenauer, Paul-Henri Spaak en Alcide de Gasperi is een reusachtige, bijna ongelooflijke, weg afgelegd.

Alleen al onze gezamenlijke aanwezigheid in deze zaal zou minder dan 60 jaar geleden de Britten, de Duitsers, de Fransen en de Nederlanders, en minder dan vijftien jaar geleden de Tsjechen, de Hongaren en de Roemenen, onvoorstelbaar hebben geleden en zou hen hebben doen wegdromen.

De voortgang van Europa is in stappen verlopen, van verdrag tot verdrag. De weg is getekend door deelakkoorden, door crisissen, die ook weer snel werden overwonnen. Het meest kenmerkend is dat Europa in bepaalde perioden weliswaar stil kon lijken te staan maar nooit achteruit is gegaan.

Door vlot en welgemoed over te gaan op een andere munt hebben 302 miljoen Europeanen onlangs het verwijt van eurosclerose van zich af geworpen en laten zien dat zij veranderingen kunnen aanvaarden zolang de voorgestelde verandering hun maar eenvoudig en nuttig voorkomt.

Over het hele traject hebben de Europese instellingen, de Raad, het Europees Parlement, de Commissie en het Hof van Justitie, onmiskenbare diensten bewezen, waaraan een woord van hulde op zijn plaats is.

Tegelijkertijd kan alleen maar worden vastgesteld dat de grenzen thans in zicht zijn. De eenwording van Europa vertoont symptomen van ademnood, zoals in de verklaring van Laken wordt onderstreept.

De besluitvormingsmechanismen zijn ingewikkeld geworden, zozeer dat zij voor het publiek ondoorzichtig dreigen te worden. Sinds Maastricht zijn de onderhandelingen over nieuwe verdragen moeizaam verlopen, zonder hun oorspronkelijke doelstellingen te verwezenlijken: tijdens de besprekingen in de instellingen heeft het gemeenschappelijke Europese belang vaak moeten wijken voor nationale belangen. De opkomst bij de Europese verkiezingen ten slotte, is gedaald tot een onrustbarend niveau: in 1999 bleef zij voor de eerste keer onder de zo symbolische drempel van 50%!

In het huidige Europa zijn de middelen niet meer aangepast aan de doelstellingen. Na de uitbreiding zal de kloof alleen maar groter worden.

Het is aan ons deze situatie te verhelpen, niet alleen in het belang van Europa maar ook in het belang van de wereld.

De wereld heeft thans behoefte aan een sterk, verenigd en vreedzaam Europa.

De wereld zou het beter stellen indien gerekend kon worden op Europa, een Europa dat met één stem spreekt, uiteraard om uiting te geven aan zijn trouw jegens zijn bondgenoten maar ook om, steeds wanneer dat nodig, is op te roepen tot verdraagzaamheid en matiging, het bespreekbaar maken van verschillen en het eerbiedigen van de mensenrechten.

Laten we niet vergeten dat ons continent de mensheid sinds de klassieke oudheid tot aan de Verlichting drie fundamentele gaven heeft geschonken: de rede, het humanisme en de vrijheid.

Ja zeker, eenieder zou zich op onze planeet beter voelen indien hij de krachtige stem van Europa kon horen.

Indien wij slagen, zal Europa over 25 jaar of 50 jaar - de tijd die ons scheidt van het Verdrag van Rome - een andere rol in de wereld zijn gaan vervullen.

Europa zal gerespecteerd worden en een gehoor vinden, niet alleen als de economische mogendheid die het al is, maar ook als een politieke mogendheid die op voet van gelijkheid zal spreken met de grootste, bestaande of toekomstige, mogendheden op aarde, en die zal beschikken over de middelen om actief zijn waarden tot gelding te brengen, zijn veiligheid te waarborgen en een actieve rol te spelen bij de handhaving van de internationale vrede.

Ons werk, dames en heren leden van de Conventie, zal slechts een stap op de weg naar het nieuwe Europa vormen, maar het is een stap die moet worden gezet om ons multinationale avontuur een nieuwe start te geven.

*
*   *

Het huidige stagneren van Europa houdt verband met verschillende factoren, met name de verstrengeling van bevoegdheden, de ingewikkeldheid van de procedures en wellicht ook de verzwakking van de politieke wil, maar is naar mijn mening vooral te wijten aan één cruciale oorzaak: het probleem een sterk gevoel van betrokkenheid bij de Europese Unie te combineren met de handhaving van een nationale identiteit.

Dat probleem bestaat nu ook al. Maar het probleem zal zich sterker doen gevoelen als gevolg van het aantal en de verscheidenheid van de staten die weldra het leven van de Europese Unie zullen delen.

Deze behoefte is betrekkelijk nieuw. Gedurende de eerste decennia van de Europese eenwording, toen de nationale identiteiten zich nog krachtig manifesteerden, ja zelfs aanzetten tot bloedige confrontaties om zichzelf te beschermen of gehoord te worden, en toen het slechts ging om een klein, betrekkelijk homogeen Europa, was de enige opgave gelegen in het doen vorderen van de Europese integratie.

Sinds de jaren '90 echter is in toenemende mate een andere vraag aan de orde: hoe kan het verlangen deel uit te maken van een krachtige Europese Unie verenigd worden met een duurzame en solide verankering in het nationale politieke, sociale en culturele leven?

We moeten ervoor zorgen dat bestuurders en burgers een krachtige en zichtbare "affectio societatis" ontwikkelen ten aanzien van Europa, en tegelijkertijd hun natuurlijke verbondenheid met de nationale identiteit behouden.

Met al die overwegingen voor ogen heeft de Europese Raad in Laken besloten, een Conventie over de toekomst van Europa te creëren, waarvan u lid bent, en die Conventie de opdracht te geven, de hervorming van de Europese structuren voor te bereiden, en, als we daartoe in staat zijn, de weg in te slaan naar een Grondwet voor Europa.

*
*   *

Wat moet dan ons programma zijn?

En hoe moeten we tewerk gaan?

Zoals de zaken er nu voorstaan in Europa, is het goed terug te gaan en te kijken waar we vandaan komen, én ons af te vragen wat het einddoel moet worden van het Europese project.

De eerste fase van onze werkzaamheden zal dan ook een fase zijn waarin open en aandachtig zal moeten worden geluisterd.

Als leden van de Conventie, zullen wij bij onszelf en bij onze gesprekspartners te rade gaan, om een antwoord te vinden op de vraag: "Wat wordt er aan het begin van de XXe eeuw door de Europeanen van Europa verwacht?".

Wij mogen niet uitgaan van een vooropgezet idee en moeten onze visie op het nieuwe Europa vorm geven door voortdurend en aandachtig te luisteren naar onze partners, bestuurders en bestuurden, economische en sociale actoren, vertegenwoordigers van de territoriale gemeenschappen - die hier reeds aanwezig zijn - leden van organisaties en de civiele maatschappij die in het Forum vertegenwoordigd zijn, maar ook die mannen en vrouwen die alleen maar kunnen zeggen dat zij deel uitmaken van Europa.

Naar twee groepen moeten we met bijzondere aandacht luisteren: ten eerste de jongeren, voor wie we, naar ik hoop, een Conventie van de Europese jeugd zullen kunnen organiseren, die een zitting zou kunnen houden zoals wij nu doen; en ten tweede, de burgers van de kandidaat-lidstaten, voor wie de Europese Unie een ontdekking, maar ook een leerproces zal zijn.

Wij zullen gebruik maken van moderne en interactieve communicatiemiddelen, met name het Internet. Iedereen moet zijn of haar stem kunnen laten horen; hetgeen uiteraard een efficiënte en gedecentraliseerde organisatie vergt, die een open dialoog mogelijk maakt, wars van elke ideologie of partijdigheid.

Voorts leeft de wens een interactief gesprek aan te gaan met de civiele maatschappij, die zo de kans moet krijgen op sommige van onze toekomstige voorstellen te reageren.

Vice-voorzitter Jean-Luc Dehaene is bereid gevonden de werkzaamheden van de Conventie op dat gebied te coördineren.

Onze eerste vergaderingen zullen gewijd zijn aan het beluisteren van hetgeen Europa vraagt.

Zo zullen we onder meer de vraag stellen hoe de Europeanen zich Europa over 50 jaar voorstellen. Willen zij een steeds homogener - eenvormiger - Europa, dat in een dynamische harmonisering wordt voortgestuwd?

Of verkiezen zij een Europa dat zijn diversiteit behoudt, en de historische en culturele identiteit eerbiedigt? Twee verschillende doelstellingen, die uiteraard tot twee verschillende benaderingen leiden.

Een andere vraag waarnaar scherp zal moeten worden geluisterd, is de vraag die de Verklaring van Nice bovenaan de vragenlijst voor de Conventie heeft geplaatst, en waarvan in de Verklaring van Laken het belang wordt onderstreept: hoe zullen de respectieve bevoegdheden van de Europese Unie en de lidstaten worden afgebakend; m.a.w. wie doet wat in Europa? Wat moeten de bevoegdheden van de Unie en van de staten zijn? Moeten we de voorkeur geven aan exclusieve bevoegdheden, of moeten we ons erin schikken dat er een grote sector met gedeelde bevoegdheden bestaat? Hoe moeten die bevoegdheden worden uitgeoefend, om begrijpelijk te blijven voor de publieke opinie?

Bij het luisteren zullen we gebruik kunnen maken van het bijzonder verrijkende werk dat door het Europees Parlement is verricht.

Om het onze gesprekspartners uit de civiele maatschappij gemakkelijk te maken, kan gedacht worden aan een "enquête over Europa", zoals die reeds in sommige lidstaten bestaat.

*

*   *

Na deze luisterfase zullen wij bij onze werkzaamheden twee parallele sporen moeten volgen.

Eerst en vooral zullen we antwoorden moeten zoeken op de vragen die in de Verklaring van Laken zijn gesteld. Deze vragen kunnen in zes algemene categorieën worden opgesplitst: fundamentele vragen over de rol van Europa; de verdeling van de bevoegdheden in de Europese Unie; de vereenvoudiging van de instrumenten van de Unie; de werking van de instellingen en hun democratische legitimiteit; één stem voor Europa in internationale aangelegenheden; en, tot slot, de weg naar een grondwet voor de Europese burgers.

Tegelijkertijd zullen we de verschillende door anderen naar voren gebrachte scenario's voor de toekomst van Europa die circuleren, zorgvuldig moeten bestuderen.

In dat stadium zullen we geen waardeoordeel vellen; maar zullen wij die ideeën, samen met al hun implicaties onderzoeken en toetsen op hun consistentie, met name in het licht van de punten die in Laken aan de orde zijn gesteld; zulks om in te schatten welke gevolgen die ideeën voor de toekomst van Europa over 25 en 50 jaar zullen hebben.

We zullen ons met name buigen over de volgende formules:

- de organisatie van de Europese instellingen op grond van het Verdrag van Nice;
- het plan voor een op federale leest geschoeid Europa, zoals met name door vooraanstaande Duitse beleidslieden is voorgesteld;
- het document van de Europese Commissie over de modernisering van de werkwijze van de Gemeenschap;
- de oplossingen die worden aangedragen onder de vlag van een "federatie van natie-staten", ongeacht de eventuele oprichting van een tweede kamer.

Als dit onderzoek eenmaal voltooid is, zal de Conventie de derde fase van haar werkzaamheden kunnen aanvatten: de aanbevelingen, en, jazeke, haar voorstel.

Wij zullen tegemoet moeten komen aan het verzoek om vereenvoudiging van de Verdragen, met als doel te komen tot één enkel Verdrag, dat voor iedereen leesbaar is, dat voor iedereen begrijpelijk is.

In de Verklaring van Laken wordt de Conventie de keuze gelaten: mogelijkheden voorstellen of een enkele aanbeveling doen.

Het zou met onze aanpak in strijd zijn nu een keuze te maken dienaangaande.

Het lijkt evenwel geen twijfel dat onze aanbeveling in de ogen van het publiek veel gewicht en veel gezag zou hebben indien we erin slagen een brede consensus te bereiken over een enkel voorstel dat we samen zouden kunnen voorleggen.

Als we op dit punt een consensus bereiken maken we de weg vrij voor een Constitutie voor Europa.

Laten we, om een semantische discussie te voorkomen, alvast afspreken dat we die tekst zullen noemen: "een constitutioneel verdrag voor Europa".

*

*   *

Ik zal het nu hebben over de wijze waarop onze werkzaamheden zullen plaatsvinden.

Eenieder kan zich voorstellen welke immense taak ons wacht indien wij alles goed willen doordenken en onze voorstellen in concrete teksten willen gieten

De termijn van één jaar die ons is toegemeten, is vrij kort.

Wij zullen trachten ons aan die termijn te houden.

Ik voeg er echter meteen aan toe dat ik niet bereid ben de authenticiteit van het luisteren naar de Europese burgers en de kwaliteit van de werkzaamheden van onze Conventie en haar voorstellen daarvoor op te offeren.

De praktische modaliteiten voor onze Conventie hoeven niet tijdens deze openingszitting aan bod te komen, die zullen we tijdens onze eerste werksitting regelen.

Wel wil ik hier drie opmerkingen maken die mijns inziens belangrijk zijn voor het verloop van onze werkzaamheden.

1. Wij zijn geen intergouvernementele conferentie en we zijn ook geen parlement.

Wij zijn een Conventie.

Wij zijn geen Intergouvernementele Conferentie, want wij hebben geen mandaat van de regeringen ontvangen om namens hen te onderhandelen over de oplossingen die wij zullen voorstellen.

Wij zijn geen Parlement, want wij zijn geen instelling die door de burgers is gekozen om wetsteksten op te stellen. Die rol is voorbehouden aan het Europees Parlement en de nationale parlementen.

Wij zijn een Conventie.

Wat houdt dat in?

Een Conventie is een groep mannen en vrouwen die bijeen is, enkel en alleen om een gemeenschappelijk ontwerp op te stellen.

Dit bestaansprincipe van onze Conventie maakt ons tot een eenheid.

De leden van de vier componenten van onze Conventie dienen zich niet uitsluitend als woordvoerders te beschouwen van wie hen heeft aangewezen - de regeringen, het Europees Parlement, de nationale parlementen en de Commissie. Net zo min als dat Giuliano Amato namens Italië, Jean-Luc Dehaene namens België en ik namens Frankrijk zullen spreken.

Eenieder zal uiteraard trouw blijven aan zijn mandaat, maar zal zijn persoonlijke bijdrage moeten leveren aan de werkzaamheden van de Conventie.

Voor de duidelijkheid: deze Conventie heeft geen kans van welslagen als zij slechts de plaats is waar uiteenlopende opvattingen tot uitdrukking worden gebracht. Zij dient de smelthaard te worden waarin de komende maanden allengs een gemeenschappelijke aanpak ontstaat.

Om het oor te luister te leggen, moet de Conventie zich naar buiten keren.

Maar om zich te bezinnen op hetgeen wij zullen kunnen voorstellen, zullen de leden van de Conventie zich tot elkaar moeten keren en geleidelijk een "Conventiegeest" moeten ontwikkelen.

Naar buiten, om te luisteren. Naar binnen, om voorstellen te doen.

*

*   *

2. Mijn tweede opmerking gaat over wat er in het kader van de Conventie zelf zal gebeuren.

De Verklaring van Laken heeft de Conventie twee structuren gegeven: met een voorzitter en twee plaatsvervangende voorzitters, en met een presidium met twaalf leden.

Sommigen van u hebben zich afgevraagd hoe de rol van het presidium en de voltallige vergadering eruit zal zien. Zij vrezen dat het voornaamste werk in het presidium verricht zal worden.

In dat verband zeg ik hun dat voor mij de Conventie de Conventie is!

Het is normaal dat de werkzaamheden van de Conventie door een presidium voorbereid en georganiseerd zullen worden, zoals dit voor elke vergadering en elke vereniging het geval is.

Maar de besprekingen zullen hier plaatsvinden en openbaar zijn.

De rest zal in grote mate van u en van de inhoud van uw bijdragen afhangen.

Als uw bijdragen werkelijk tot doel hebben consensus voor te bereiden, als u de voorstellen en opmerkingen van de andere leden van de Conventie in aanmerking neemt, dan kan hier in de Conventie stap voor stap de inhoud van de definitieve consensus worden uitgewerkt.

3. Mijn derde opmerking is slechts een overpeinzing.

Onze Conventie is de eerste gelegenheid sinds de Conferentie van Messina in 1955 waarbij Europese leiders zich de middelen en de tijd gunnen om zich grondig te beraden over de toekomst van het Verenigde Europa.

Er hebben sedertdien weliswaar verscheidene intergouvernementele conferenties plaatsgevonden, maar dat waren fora voor diplomatieke onderhandelingen tussen de lidstaten, waarin elk land ernaar streeft - wat legitiem is - zoveel mogelijk uit het vuur te slepen, zonder acht te slaan op het totaalbeeld.

Ook de Europese Raad heeft er verschillende malen toe besloten bijeenkomsten te houden over de toekomst van de Europese instellingen, maar hetzij door de druk van de internationale agenda, hetzij door tijdgebrek, konden die besprekingen zelden langer dan een dag duren.

Daarom dragen de werkzaamheden van onze Conventie het karakter van een intellectuele herfundering van de toekomst van de Europese Unie.

Dames en Heren,

Staat u mij tot slot toe op te roepen tot enthousiasme,

"Enthousiasme" komt van het Griekse "en-thousia", dat "geïnspireerd door een god" betekende. In ons geval moet dat een godin zijn, Europa!

Wij krijgen dikwijls het verwijt dat we niet van Europa doen dromen, dat we ermee volstaan een ingewikkelde, ondoorzichtige structuur te bouwen die uitsluitend aan de ingewijden uit de economische en de financiële wereld is voorbehouden.

Laten wij dus dromen van Europa!

Laten wij ons een continent voorstellen dat tot vrede is gebracht, dat van zijn barrières en belemmeringen is bevrijd, en waar geschiedenis en aardrijkskunde eindelijk met elkaar zijn verzoend, zodat alle staten van Europa samen aan hun toekomst kunnen bouwen, na aparte wegen te hebben bewandeld in het westen en het oosten.

Een ruimte van vrijheid en kansen, waar eenieder naar eigen voorkeur kan gaan en staan om te studeren, te werken, te ondernemen en zich verder te ontwikkelen.

Een ruimte die duidelijk omschreven is door de wijze waarop hij de dynamiek van de creativiteit, de noodzaak van solidariteit en de bescherming van de zwaksten en kansarmsten zal kunnen doen samengaan.

Maar ook, een ruimte waarbinnen zich sterke culturele identiteiten handhaven en ontwikkelen die blijf geven van zowel bewustzijn van hun oorsprong als van nieuwsgierigheid naar - mogelijk stimulerende - uitwisselingen.

Laten wij ons ook de stem van Europa in de wereld voorstellen. Haar eenheid zal een garantie zijn voor haar invloed, en haar gezag.

Iedereen kent de rijkdom van haar cultuur, en haar steeds weer nieuwe creativiteit.

Europa heeft de wereld de rede, het humanisme en de vrijheid gebracht.

Zij heeft recht van spreken wanneer zij een boodschap laat horen van matiging, streven naar wederzijds aanvaardbare oplossingen en een vurige gehechtheid aan vrede.

Haar culturele diversiteit staat borg voor haar tolerantie.

Zij moet zich ook in staat tonen haar eigen veiligheid te garanderen, ongeacht de aard van de gevaren.

Ja, wij mogen dromen, en wij mogen doen dromen, van Europa!

Mochten we falen, dan zou elk land weer terugvallen in het model van de vrijhandel. Geen van onze landen, zelfs het grootste niet, zou ten overstaan van de mondiale reuzen voldoende gewicht in de schaal leggen. Wij zouden op onszelf teruggeworpen achterblijven, somber onze hersens pijnigend over de oorzaken van onze neergang en onze toestand van onderworpenheid.

Onze oproep tot enthousiasme is gericht tot alle overige Europeanen, maar allereerst tot onszelf.

Om de anderen mee te krijgen en te overtuigen, moeten wij hartstochtelijk een succes willen maken van onze taak, die formeel gezien bescheiden is, maar inhoudelijk gezien immens groot, want mochten wij deze taak overeenkomstig ons mandaat tot een goed einde brengen, dan zal hij de toekomst van Europa inspireren.

Leve Europa!

Ik dank u.